

Η Οδηγία 2000/60/EK για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων ή αλλιώς Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά αναμορφώνει την υφιστάμενη Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και θέτει το νομοθετικό πλαίσιο για την ορθή διαχείριση και προστασία των υδατικών πόρων. Ο βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και η επίτευξη μιας «καλής κατάστασης» μέχρι το 2015.

Η παρούσα ομιλία επικεντρώνεται στα κυριότερα χαρακτηριστικά και προθεσμίες της Οδηγίας, στην εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο, καθώς και στις δυσκολίες και προβλήματα εφαρμογής σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο.

Η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά που προέκυψε μετά από μια μακρόχρονη περίοδο συζητήσεων και διαπραγματεύσεων μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί μια φιλόδοξη και καινοτόμο προσέγγιση για την αειφόρο διαχείριση των υδάτων, ώστε να εξασφαλιστεί ότι υπάρχει αρκετό νερό για τις ερχόμενες γενεές και ότι το νερό αυτό είναι υψηλής ποιότητας.

Η νέα Οδηγία-Πλαίσιο, μεταξύ άλλων:

- Προστατεύει όλα τα ύδατα – ποταμούς, λίμνες, παράκτια και υπόγεια ύδατα.
- Θέτει φιλόδοξους στόχους για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα ύδατα θα ανταποκρίνονται στην «καλή κατάσταση» μέχρι το 2015.
- Δημιουργεί σύστημα διαχείρισης σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού.
- Απαιτεί διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ χωρών και όλων των εμπλεκομένων μερών, (στην περίπτωση των διεθνών περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού).
- Εξασφαλίζει ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων, συμπεριλαμβανομένων των μη κυβερνητικών οργανισμών και των τοπικών κοινοτήτων, στις δραστηριότητες της διαχείρισης των υδάτων.
- Εξασφαλίζει μείωση και έλεγχο της ρύπανσης από όλες τις πηγές όπως η γεωργία, η βιομηχανική δραστηριότητα, οι αστικές περιοχές, κ.λπ.
- Απαιτεί πολιτικές τιμολόγησης του νερού και εξασφαλίζει ότι ο ρυπαίνων πληρώνει και τέλος,
- Εξισορροπεί τα συμφέροντα του περιβάλλοντος με τα συμφέροντα αυτών που εξαρτώνται από αυτό.

Η Οδηγία καθιερώνει ως μοντέλο διαχείρισης των υδατικών πόρων, την ολοκληρωμένη διαχείριση σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού. Για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού καθορίζει, μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός των καθορισμένων προθεσμιών, ώστε ο βασικός στόχος της Οδηγίας που είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και η επίτευξη μιας «καλής κατάστασης» να επιτευχθεί μέχρι το 2015. Ωστόσο για συγκεκριμένα υδατικά συστήματα, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, η

Οδηγία προβλέπει παράταση της προθεσμίας αυτής ή και επιδίωξη περιβαλλοντικών στόχων λιγότερο αυστηρών από αυτούς που απαιτούνται κανονικά.

Όσον αφορά τα επιφανειακά νερά «καλή κατάσταση» θεωρείται η «καλή οικολογική» και η «καλή χημική κατάσταση» ενώ όσον αφορά τα υπόγεια νερά «καλή κατάσταση» θεωρείται η «καλή ποσοτική» και η «καλή χημική κατάσταση».

Οι σημαντικότερες προθεσμίες της Οδηγίας είναι:

- Μέχρι το Δεκέμβριο του 2003 τα κράτη μέλη θα πρέπει να εναρμονίσουν τη νομοθεσία τους με την Οδηγία, να προσδιορίσουν τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού στο έδαφος τους, καθώς επίσης, και την κατάλληλη αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των κανόνων της Οδηγίας σε καθεμία από τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού τους.
- Επίσης μέχρι το Δεκέμβριο του 2004 τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβούν, για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού, σε ανάλυση των χαρακτηριστικών της, σε επισκόπηση των πιέσεων και επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κατάσταση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, καθώς και σε οικονομική ανάλυση για τις χρήσεις του νερού. Οφείλουν, επίσης, να δημιουργήσουν μητρώο προστατευόμενων περιοχών.
- Επιπρόσθετα τα κράτη μέλη θα πρέπει μέχρι το Δεκέμβριο του 2006 να θέσουν σε λειτουργία προγράμματα παρακολούθησης της κατάστασης των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων καθώς και των προστατευόμενων περιοχών.
- Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της ανάλυσης των πιέσεων και επιπτώσεων από τις ανθρώπινες δραστηριότητες στα επιφανειακά και υπόγεια νερά, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ανάλυσης, καθώς και τα αποτελέσματα των προγραμμάτων παρακολούθησης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντοπίσουν, μετά από ανάλυση κόστους – αποτελεσματικότητας, τα μέτρα που απαιτούνται για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων που θέτει η Οδηγία. Όλα τα μέτρα θα πρέπει να προσδιοριστούν μέχρι το Δεκέμβριο του 2009 και να τεθούν σε λειτουργία το αργότερο μέχρι το Δεκέμβριο του 2012, ώστε τα νερά να ανταποκρίνονται στην «καλή κατάσταση» μέχρι το 2015.
- Μέχρι το Δεκέμβριο του 2009 τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να καταρτίσουν και να δημοσιεύσουν, για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού, ένα ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού. Τα σχέδια διαχείρισης καλύπτουν διάφορα στοιχεία όπως, γενική περιγραφή των χαρακτηριστικών της περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού, περίληψη των σημαντικών πιέσεων και επιπτώσεων, προσδιορισμό και χαρτογράφηση των προστατευόμενων περιοχών, χάρτη των δικτύων παρακολούθησης, περίληψη της οικονομικής ανάλυσης, περίληψη των μέτρων που θεσπίζονται για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας κ.λπ.
- Ένα άλλο σημαντικό εργαλείο εφαρμογής είναι η ανάπτυξη πολιτικών τιμολόγησης του νερού. Η Οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη, μέχρι το 2010, να αναπτύξουν πολιτικές τιμολόγησης του νερού οι οποίες να παρέχουν κατάλληλα κίνητρα στους χρήστες για να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το νερό και στις

οποίες όλοι οι χρήστες – γεωργία, βιομηχανία και νοικοκυριά – συμβάλλουν κατάλληλα

- Τέλος ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην πληροφόρηση του κοινού. Σύμφωνα με το άρθρο 14 τα κράτη μέλη καλούνται να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή όλων των μερών στην υλοποίηση της Οδηγίας, ιδίως στην εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού. Επιπρόσθετα, τα κράτη μέλη, για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού, δημοσιεύουν και θέτουν στη διάθεση του κοινού, για τη διατύπωση παρατηρήσεων:
  - χρονοδιάγραμμα και πρόγραμμα εργασιών για την εκπόνηση του σχεδίου διαχείρισης, το αργότερο μέχρι το Δεκέμβριο του 2006,
  - μία ενδιάμεση επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης που εντοπίστηκαν, το αργότερο μέχρι το Δεκέμβριο του 2007, και
  - αντίγραφο του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, το αργότερο μέχρι το Δεκέμβριο του 2008, δηλαδή ένα χρόνο πριν από την υιοθέτηση του, το Δεκέμβριο του 2009.

Η εφαρμογή της Οδηγίας δεν αναμένεται εύκολη. Κατά κοινή ομολογία όλων των κρατών μελών καθώς και των υποψηφίων προς ένταξη χωρών η Οδηγία παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες εφαρμογής. Οι δυσκολίες σχετίζονται, μεταξύ άλλων:

- με το ιδιαίτερα αυστηρό και απαιτητικό χρονοδιάγραμμα.
- την πολυπλοκότητα ή και ασάφεια των διατάξεων της Οδηγίας, οι οποίες απαιτούν περαιτέρω διασαφήνιση και επεξεργασία προκειμένου να μετατραπούν από γενικές αρχές σε συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες οδηγίες.
- τα προβλήματα υποδομής και
- το ανεπαρκές υφιστάμενο επιστημονικό υπόβαθρο.

Σε αναγνώριση των δυσκολιών αυτών και προκειμένου να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική και εναρμονισμένη εφαρμογή της Οδηγίας, σε συνάντηση των Διευθυντών Υδάτων στη Σουηδία το Μάιο του 2001, αποφασίστηκε από κοινού από τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η διαμόρφωση μιας κοινής στρατηγικής για την εφαρμογή της Οδηγίας.

Κύριος σκοπός της στρατηγικής αυτής είναι:

- η διευκρίνιση καίριων ερωτημάτων και διαμόρφωση κοινών μεθοδολογικών προσεγγίσεων,
- η από κοινού αντιμετώπιση ζητημάτων και
- η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών.

Προς υλοποίηση της απόφασης αυτής συγκροτήθηκαν 11 Ομάδες Εργασίας με στόχο την ανάπτυξη, μέχρι το τέλος του 2002, μη δεσμευτικών, διευκρινιστικών και καθοδηγητικών κειμένων, για μια σειρά από καθοριστικά θέματα της Οδηγίας. Έχει, επίσης, συσταθεί μία Στρατηγική Συντονιστική Ομάδα η οποία συντονίζει και κατευθύνει την όλη προσπάθεια. Οι εισηγήσεις των Ομάδων Εργασίας υποβάλλονται για αρχική αποδοχή στη Στρατηγική Συντονιστική Ομάδα και στη συνέχεια από τη Στρατηγική Συντονιστική Ομάδα προς τους Διευθυντές Υδάτων για τελική έγκριση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει αυτές τις ομάδες με τη δημιουργία, ανάμεσα σε άλλα, ενός ηλεκτρονικού φόρουμ με την ονομασία CIRCA. Μέχρι το Νοέμβριο του 2002, 700 περίπου άτομα ήταν μέλη του CIRCA.

Οι περισσότερες από τις Ομάδες Εργασίες έχουν ολοκληρώσει τις εργασίες τους και τα τελικά καθοδηγητικά κείμενα που προέκυψαν μπορείτε να τα εξασφαλίσετε στη διεύθυνση του CIRCA. Επίσης, μέχρι το τέλος του 2003, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εκδώσει CD με όλα τα καθοδηγητικά κείμενα που έχουν ετοιμαστεί.

Η ετοιμασία των καθοδηγητικών αυτών κειμένων αποτελούσε την πρώτη φάση της κοινής στρατηγικής. Για την περίοδο 2003-2004 η προσπάθεια θα επικεντρωθεί στη δοκιμή των καθοδηγητικών κειμένων σε 14 πιλοτικές λεκάνες απορροής ποταμού και στην ετοιμασία καθοδηγητικών κειμένων για μια σειρά από νέα η εκκρεμή θέματα. Για το σκοπό αυτό θα δημιουργηθούν 4 νέες Ομάδες Εργασίας ενώ οι προηγούμενες Ομάδες Εργασίας θα καταργηθούν. Για την περίοδο 2004-2005 η προσπάθεια θα επικεντρωθεί στην ετοιμασία ενός εγχειριδίου διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμού.

Οι ενέργειες για την εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο βρίσκονται υπό εξέλιξη. Συγκεκριμένα έχει ετοιμαστεί σχετικό πρόγραμμα εφαρμογής, στο οποίο έχουν καθοριστεί οι ενέργειες που πρέπει να γίνουν, σύμφωνα με τις τελευταίες προθεσμίες που καθορίζονται. Έχουν επίσης οριστεί σημεία επαφής για κάθε ομάδα εργασίας με σκοπό την παρακολούθηση των εργασιών των ομάδων αυτών και την προσαρμογή των οδηγιών που θα προκύψουν στις ειδικές συνθήκες της Κύπρου.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί, τόσο στην Κύπρο όσο και στα κράτη μέλη, στα πρώτα στάδια εφαρμογής της Οδηγίας, που θεωρούνται κρίσιμα και καθοριστικά για την αποτελεσματική εφαρμογή της.

Η πρώτη σημαντική ημερομηνία είναι ο Δεκέμβριος του 2003, όπου το αργότερο μέχρι την ημερομηνία αυτή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εναρμονίσουν τη νομοθεσία τους, να προσδιορίσουν τις περιοχές λεκάνης απορροής ποταμού στο έδαφος τους, και επίσης, να προσδιορίσουν την κατάλληλη αρμόδια αρχή.

Η εναρμόνιση της νομοθεσίας, στο βαθμό που αυτή αφορά θέματα διαχείρισης και επιβολής τελών, θα επιτευχθεί στα πλαίσια του νομοσχεδίου για τη σύσταση Ενιαίου Φορέα Υδάτων. Όσον αφορά θέματα περιβάλλοντος και ρύπανσης η εναρμόνιση θα επιτευχθεί στα πλαίσια του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμου, που θα τροποποιηθεί ανάλογα, εάν χρειάζεται. Ο περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμος ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 2002 ενώ το νομοσχέδιο για τη σύσταση Ενιαίου Φορέα Υδάτων κατατέθηκε για συζήτηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον Ιούλιο του 2001 και η ψήφιση του ακόμα εκκρεμεί.

Όσον αφορά τη γεωγραφική κάλυψη της περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα συζητήσεις και διαβουλεύσεις, ολόκληρη η Κύπρος θα θεωρηθεί ως μία περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού. Η Αρμόδια Αρχή για την εφαρμογή των κανόνων της Οδηγίας θα είναι ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος. Οι δύο «Υπεύθυνες Αρχές» “(Lead Agencies)” που θα μεθοδεύσουν την εφαρμογή των προνοιών της Οδηγίας θα είναι ο Ενιαίος Φορέας Υδάτων και η Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Άλλες Υπηρεσίες και Τμήματα θα εμπλακούν ανάλογα με το αντικείμενο. Αυτές οι διευθετήσεις θα πρέπει να προσαρμοστούν ανάλογα σε περίπτωση επίτευξης συμφωνίας για λύση του Κυπριακού.

Η πρώτη κρίσιμη ημερομηνία στην όλη διαδικασία για την εφαρμογή της Οδηγίας είναι ο Δεκέμβριος του 2004, όπου το αργότερο μέχρι την ημερομηνία αυτή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβούν, για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού:

- σε ανάλυση των χαρακτηριστικών της,
- σε επισκόπηση των πιέσεων και επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κατάσταση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, καθώς και
- σε οικονομική ανάλυση για τις χρήσεις του νερού.

Οφείλουν, επίσης, να δημιουργήσουν μητρώο προστατευόμενων περιοχών.

Οι αναλύσεις και επισκοπήσεις αυτές θεωρούνται κρίσιμες επειδή με βάση τα αποτελέσματα τους η αρμόδια αρχή θα αξιολογήσει την υπάρχουσα κατάσταση και θα διαμορφώσει τη στρατηγική της.

Η επιτυχής διεκπεραίωση των πιο πάνω εργασιών προϋποθέτει την ύπαρξη και διάθεση μεγάλου αριθμού αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών ενώ απαιτείται επίσης εκτεταμένη έρευνα και μελέτη, εμπειρογνομosύνη καθώς και ανθρώπινο δυναμικό. Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, η Υπηρεσία Περιβάλλοντος καθώς και όλα τα εμπλεκόμενα Τμήματα διαθέτουν σημαντικό αριθμό στοιχείων, τα οποία όμως δεν είναι αρκετά για τη σωστή αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης.

Για τους πιο πάνω λόγους αλλά και λόγω της κρισιμότητας και πολυπλοκότητας των εργασιών αυτών, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, σκοπεύει να αναθέσει τις εργασίες αυτές σε Εμπειρογνώμονες. Η διαδικασία για την πρόσληψη των Εμπειρογνομόνων έχει προχωρήσει και οι εργασίες αναμένεται ν' αρχίσουν το Σεπτέμβριο του 2003.

Όσον αφορά τα μετέπειτα στάδια εφαρμογής της Οδηγίας, ετοιμάζεται πρόγραμμα δράσης για τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής που θα εξασφαλίζει αποτελεσματική και συνεπή εφαρμογή.

Τα σημαντικότερα προβλήματα εφαρμογής της Οδηγίας που μπορεί κανείς να επισημάνει σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο είναι:

- Η έλλειψη επαρκών ποσοτικών, ποιοτικών και άλλων στοιχείων που απαιτούνται για τα πρώτα κρίσιμα στάδια της Οδηγίας.

- η έλλειψη ενός ορθολογικά οργανωμένου εθνικού δικτύου παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων καθώς και η έλλειψη ενιαίας βάσης για την καταχώρηση τους.
- Η δυσκολία συντονισμού μεταξύ των αρμοδίων αρχών και όλων των εμπλεκόμενων φορέων.
- Η έλλειψη της απαραίτητης εμπειρογνομοσύνης και κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού.
- Η έλλειψη των απαραίτητων τεχνολογικών μέσων.
- Η νοοτροπία των χρηστών νερού.
- Το ψηλό κόστος εφαρμογής.
- Ο πολυτεμαχισμός εξουσιών και η έλλειψη ενιαίου φορέα διαχείρισης νερού. Φυσικά σε αυτή την περίπτωση τα περισσότερα από τα προβλήματα εξαλείφονται με το νομοσχέδιο περί Ενιαίου Φορέα Υδάτων που βρίσκεται σήμερα στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Παράλληλα δεν θα πρέπει να υποτιμήσει κανείς και τις ιδιαίτερες δυσκολίες που εισάγονται λόγω των παρατεταμένων περιόδων ολιγομβρίας που παρατηρούνται στην Κύπρο, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι η Οδηγία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη στην πραγματικότητα των μεγάλων υδατικών λεκανών της Ευρώπης.

Η Οδηγία-Πλαίσιο για τα Νερά αποτελεί κατά γενική ομολογία μια τεράστια προσπάθεια, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την ορθή προστασία και χρήση όλων των υδάτων ώστε να εξασφαλιστεί η αειφόρος χρήση του νερού σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε τους στόχους και τις βάσεις με την Οδηγία και τώρα αναμένεται από κάθε κράτος μέλος να αξιολογήσει την υπάρχουσα κατάσταση και τις ιδιαιτερότητες των υδατικών του πόρων και να διαμορφώσει τη δική του εθνική στρατηγική.

Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο δεν μπορεί παρά να είναι θετικές. Η αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας θα δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες για τη στήριξη μιας πολιτικής που θα οδηγήσει στην ικανοποιητική και αποτελεσματική προστασία καθώς και στην ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων.

Ωστόσο η εφαρμογή της στην Κύπρο προϋποθέτει τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής, επίπονη εργασία εκ μέρους όλων, μακροπρόθεσμο προγραμματισμό, αλλαγή νοοτροπίας και οικονομικό κόστος ενώ θα χρειαστεί και πολιτική βούληση.

Για την Κύπρο, η Οδηγία αυτή έρχεται την κατάλληλη στιγμή, καθώς οι υδατικοί πόροι της Κύπρου αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις. Δεν υπάρχει καταλληλότερος χρόνος από τώρα για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις και να βοηθηθεί η εξασφάλιση των υδατικών μας πόρων τόσο για σήμερα όσο και για τις επόμενες γενεές.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΝΕΡΟΥ
«ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ»

**Η Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ
για τα Νερά - Εφαρμογή και
Επιπτώσεις για την Κύπρο**

*Χάρης Όμορφος
Εκτελεστικός Μηχανικός 1ης Τάξης
Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων*

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ

- ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ
- ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ
- ΚΟΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ
- ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Προστατεύει όλα τα ύδατα – ποταμούς, λίμνες, παράκτια και υπόγεια ύδατα.
- Θέτει φιλόδοξους στόχους για να εξασφαλιστεί ότι όλα τα ύδατα θα ανταποκρίνονται στην «καλή κατάσταση» μέχρι το 2015.
- Δημιουργεί σύστημα διαχείρισης σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Απαιτεί διασυνοριακή συνεργασία μεταξύ χωρών και όλων των εμπλεκόμενων μερών, (στην περίπτωση των διεθνών περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού).
- Εξασφαλίζει ενεργό συμμετοχή όλων των φορέων, στις δραστηριότητες της διαχείρισης των υδάτων.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Εξασφαλίζει μείωση και έλεγχο της ρύπανσης από όλες τις πηγές.
- Απαιτεί πολιτικές τιμολόγησης του νερού και εξασφαλίζει ότι ο ρυπαίνων πληρώνει.
- Εξισορροπεί τα συμφέροντα του περιβάλλοντος με τα συμφέροντα αυτών που εξαρτώνται από αυτό.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

- Για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού, καθορίζονται μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός των καθορισμένων προθεσμιών.
- Για συγκεκριμένα υδατικά συστήματα, εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, η Οδηγία προβλέπει:
  - παράταση της προθεσμίας του 2015 ή και
  - επιδίωξη περιβαλλοντικών στόχων λιγότερο αυστηρών από αυτούς που απαιτούνται κανονικά.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Επιφανειακά νερά

- «καλή κατάσταση» θεωρείται η «καλή οικολογική» και η «καλή χημική κατάσταση».

Υπόγεια νερά

- «καλή κατάσταση» θεωρείται η «καλή ποσοτική» και η «καλή χημική κατάσταση».

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Δεκέμβριος 2003

- Εναρμόνιση της νομοθεσίας.
- Προσδιορισμός των περιοχών λεκάνης απορροής ποταμού και των κατάλληλων αρμοδίων αρχών.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Δεκέμβριος 2004

- Ανάλυση των χαρακτηριστικών.
- Επισκόπηση των πιέσεων και επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην κατάσταση των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων.
- Οικονομική ανάλυση για τις χρήσεις του νερού.
- Μητρώο προστατευόμενων περιοχών.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Δεκέμβριος 2006

- Λειτουργία προγραμμάτων παρακολούθησης.

Δεκέμβριος 2008

- Παρουσίαση στο κοινό των προσχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

Δεκέμβριος 2009

- Δημοσίευση ολοκληρωμένων σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.
- Θέσπιση προγράμματος μέτρων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

Δεκέμβριος 2010

- Ανάπτυξη πολιτικών τιμολόγησης του νερού οι οποίες να υποβοηθούν τη βιωσιμότητα των υδατικών πόρων.

Δεκέμβριος 2012

- Λειτουργία προγραμμάτων μέτρων.

Δεκέμβριος 2015

- Τα νερά να ανταποκρίνονται στην «καλή κατάσταση».

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ

- Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην πληροφόρηση του κοινού.
- **Δεκέμβριος 2006**
Χρονοδιάγραμμα και πρόγραμμα εργασιών για την εκπόνηση του σχεδίου διαχείρισης.
- **Δεκέμβριος 2007**
Ενδιάμεση επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης που εντοπίστηκαν.
- **Δεκέμβριος 2008**
Αντίγραφο του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

ΚΟΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

- Η Οδηγία παρουσιάζει μεγάλες δυσκολίες εφαρμογής.
- Για να εξασφαλιστεί μια αποτελεσματική και εναρμονισμένη εφαρμογή της Οδηγίας, αποφασίστηκε η διαμόρφωση μιας κοινής στρατηγικής για την εφαρμογή της Οδηγίας.

ΚΟΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

- Κύριος σκοπός της στρατηγικής αυτής είναι:
  - η διευκρίνιση καίριων ερωτημάτων και διαμόρφωση κοινών μεθοδολογικών προσεγγίσεων,
  - η από κοινού αντιμετώπιση ζητημάτων και
  - η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών.

ΚΟΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

- Συγκροτήθηκαν 11 Ομάδες Εργασίας με στόχο την ανάπτυξη καθοδηγητικών κειμένων, για μια σειρά από καθοριστικά θέματα της Οδηγίας.
- Οι περισσότερες από τις Ομάδες Εργασίες έχουν ολοκληρώσει τις εργασίες τους.
- Τα τελικά καθοδηγητικά κείμενα μπορείτε να τα εξασφαλίσετε στη διεύθυνση του CIRCA. (<http://forum.europa.eu.int/Public/irc/env/wfd/home>)

ΚΟΙΝΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2003-2005

Περίοδος 2003-2004

- Δοκιμή των καθοδηγητικών κειμένων σε 14 πιλοτικές λεκάνες απορροής ποταμού.
- Ετοιμασία καθοδηγητικών κειμένων για μια σειρά από νέα η εκκρεμή θέματα.

Περίοδος 2004-2005

- Ετοιμασία ενός εγχειριδίου διαχείρισης λεκανών απορροής ποταμού.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- Οι ενέργειες για την εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο βρίσκονται υπό εξέλιξη.
  - Έχει ετοιμαστεί σχετικό πρόγραμμα εφαρμογής.
  - Έχουν οριστεί σημεία επαφής για κάθε ομάδα εργασίας.
- Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει δοθεί, στα πρώτα στάδια εφαρμογής της Οδηγίας, που θεωρούνται κρίσιμα και καθοριστικά.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- **Εναρμόνιση της νομοθεσίας**
  - Θέματα διαχείρισης και επιβολής τελών - η εναρμόνιση θα επιτευχθεί στα πλαίσια του νομοσχεδίου για τη σύσταση Ενιαίου Φορέα Υδάτων.
  - Θέματα περιβάλλοντος και ρύπανσης - η εναρμόνιση θα επιτευχθεί στα πλαίσια του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους Νόμου, που θα τροποποιηθεί ανάλογα, εάν χρειάζεται.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- **Προσδιορισμός της περιοχής λεκάνης απορροής ποταμού**
  - Ολόκληρη η Κύπρος θα θεωρηθεί ως μία περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού.
- **Προσδιορισμός της κατάλληλης αρμόδιας αρχής**
  - Η Αρμόδια Αρχή θα είναι ο Υπουργός Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.
  - Οι «Υπεύθυνες Αρχές» που θα μεθοδεύσουν την εφαρμογή της Οδηγίας θα είναι ο Ενιαίος Φορέας Υδάτων και η Υπηρεσία Περιβάλλοντος.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

- **Ανάλυση των χαρακτηριστικών - Επισκόπηση των πιέσεων και επιπτώσεων - Οικονομική ανάλυση - Μητρώο προστατευόμενων περιοχών**
  - Η επιτυχής διεκπεραίωση των πιο πάνω εργασιών προϋποθέτει:
    - την ύπαρξη και διάθεση μεγάλου αριθμού αξιόπιστων στοιχείων και πληροφοριών,
    - εκτεταμένη έρευνα και μελέτη,
    - εμπειρογνωμοσύνη,
    - ανθρώπινο δυναμικό.
  - Ανάθεση των εργασιών σε Εμπειρογνώμονες.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Η έλλειψη επαρκών ποσοτικών, ποιοτικών και άλλων στοιχείων.
- η έλλειψη ενός ορθολογικά οργανωμένου εθνικού δικτύου παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων και η έλλειψη ενιαίας βάσης για την καταχώρηση τους.
- Η δυσκολία συντονισμού μεταξύ των αρμοδίων αρχών και όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Η έλλειψη της απαραίτητης εμπειρογνωμοσύνης και κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού.
- Η έλλειψη των απαραίτητων τεχνολογικών μέσων.
- Η νοοτροπία των χρηστών νερού.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Το ψηλό κόστος εφαρμογής.
- Ο πολυτεμαχισμός εξουσιών και η έλλειψη ενιαίου φορέα διαχείρισης νερού.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Ιδιαίτερες δυσκολίες λόγω
  - των παρατεταμένων περιόδων ολιγομβρίας που παρατηρούνται στην Κύπρο,
  - του γεγονότος ότι η Οδηγία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη στην πραγματικότητα των μεγάλων υδατικών λεκανών της Ευρώπης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Θετικές επιπτώσεις από την εφαρμογή της Οδηγίας στην Κύπρο.
- Η αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας θα δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες για τη στήριξη μιας πολιτικής που θα οδηγήσει:
  - στην ικανοποιητική και αποτελεσματική προστασία και
  - στην ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Η εφαρμογή της στην Κύπρο προϋποθέτει:
  - τη δημιουργία της απαραίτητης υποδομής,
  - επίπονη εργασία εκ μέρους όλων,
  - μακροπρόθεσμο προγραμματισμό,
  - αλλαγή νοοτροπίας,
  - οικονομικό κόστος και
  - πολιτική βούληση.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

